Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/1551

10.7.2026

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2026/1551,

9. juuli 2026,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1789 rakenduseeskirjad, millega uuendatakse Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit vesinikutarnete pakkumiste ajutist väljajätmist vesinikuturu arendamise toetusmehhanismi kaudu kogumisest

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrust (EL) 2024/1789, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturge ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1227/2011, (EL) 2017/1938, (EL) 2019/942 ja (EL) 2022/869 ning otsust (EL) 2017/684 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 715/2009, ([1]) eriti selle artikli 54 lõikeid 1 ja 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjon lõi vesinikuturu arendamiseks määruse (EL) 2024/1789 artiklis 52 osutatud toetusmehhanismi (edaspidi „vesinikumehhanism“), mida hakatakse rakendama Euroopa vesinikupanga ([2]) tegevuse kaudu. Mehhanism käivitati 2025. aasta juulis. Selle eesmärk on muuta vesinikunõudlus, -pakkumine, -vood ja -hinnad läbipaistvamaks. Mehhanismil on koordineeriv roll ning see ühendab ja töötleb teavet taastuvallikatest toodetud ja vähese CO_2 heitega vesiniku ning vesiniku derivaatide nõudluse ja pakkumise kohta ning annab juurdepääsu kõnealusele teabele, mille on esitanud liidus asutatud väljaostjad, energiaühenduse lepingu osalised ning omamaised ja rahvusvahelised tarnijad. Mehhanismi tuleb rakendada ja see peab toimima kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 101 ja 102.

(2) Vesiniku tarnimine tähendab vesiniku, sealhulgas vedela orgaanilise vesiniku kandja kujul vesiniku või veeldatud vesiniku ja vesiniku derivaatide, sealhulgas ammoniaagi või metanooli müüki, kaasa arvatud edasimüüki tarbijatele ([3]).

(3) Venemaa ja Valgevene toodavad märkimisväärses koguses fossiilkütustel põhinevat vesinikku ja selle derivaate (nt ammoniaak). Seega on Venemaalt ja Valgevenest pärinevate, taastuvallikatest toodetud ja vähese CO_2 heitega vesiniku ja selle derivaatide müügi ja tarnimise potentsiaal märkimisväärselt suur. Ei ole välistatud, et osa vesinikku ja vesiniku derivaatidest eksporditakse ka liitu.

(4) Kogemused Venemaalt ja Valgevenest pärit energiatarnetega on näidanud, et Venemaa kasutas liidu sõltuvust liitu suunatud energiaekspordist ära manipulatsiooni- ja sunnivahendina. Venemaa on seda sõltuvust süstemaatiliselt enda huvides ära kasutanud, kahjustades liidu majandust ja selle julgeolekut, ning kasutanud energiatarnesuhteid liidu partneritega, et manipuleerida turge ja nõrgendada liidu varustuskindlust.

(5) On oht, et Venemaa ja Valgevene proovivad taastuvallikatest toodetud ja vähese CO_2 heitega vesiniku ja selle derivaatide puhul luua samalaadseid ärisuhteid ja tekitada sõltuvust liitu suunatud ekspordist, mida võidakse kasutada turumanipulatsiooniks.

([1]) ELT L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj.
([2]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa vesinikupanga kohta (COM(2023) 156 final), 16.3.2023.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/1788 (mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturgude ühiseid norme ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2023/1791 ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/73/EÜ) artikli 2 punkt 28 (ELT L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj).

(6) Venemaalt või Valgevenest pärit tarnete pakkumise võimaldamine vesinikumehhanismi kaudu võimaldaks Venemaal ja Valgevenel saada liidu turul märkimisväärse positsiooni ja seeläbi hõlbustada katseid manipuleerida arenemisjärgus vesinikuturgu.

(7) Kuna vesinikku kasutavad sageli suured tööstustarbijad ja see on palju vähem likviidne kui maagaasiturg, võib uus sõltuvus Venemaa või Valgevene tarnetest võimaldada neil riikidel jätkuvalt ohustada liidu varustuskindlust, manipuleerides turge, katkestades energiatarneid või kasutades neid muul viisil relvana.

(8) Kuigi need riskid on olemas isegi väiksema osa puhul kogumahust, võib Venemaa ja Valgevene vesinikutarnete pakkumiste kogumine vesinikumehhanismi kaudu märkimisväärselt suurendada Venemaa ja Valgevene rolli ja nähtavust liidu vesinikuturul. See oleks vastuolus liidu jõupingutustega kaotada järk-järgult sõltuvus Venemaa energiaimpordist ([4]) ja vältida uut sõltuvust nendest riikidest pärit energiatarnetest ([5]).

(9) 22. juulil 2025 võttis komisjon vastu rakendusotsuse (EL) 2025/1486, ([6]) millega peatati üheks aastaks Venemaalt ja Valgevenest pärit vesinikutarnete pakkumiste kogumine vesinikumehhanismi kaudu.

(10) Võttes arvesse seda geopoliitilist olukorda ning Venemaalt ja Valgevenest pärit energiatarnetega seotud riskide püsimist, on vaja uuendada Venemaalt ja Valgevenest pärit vesinikutarnete pakkumiste ajutist väljajätmist vesinikumehhanismi kaudu kogumisest, et kaitsta liidu olulisi julgeolekuhuve ja varustuskindlust.

(11) Ajutise väljajätmise uuendamine ei häiriks põhjendamatult vesiniku siseturu nõuetekohast toimimist ega kahjustaks liidu või liikmesriikide varustuskindlust, seda eelkõige seetõttu, et liidu arenemisjärgus vesinikuturul pakutakse Venemaalt ja Valgevenest pärit tarneid endiselt väga piiratud mahus. Peale selle järgitakse ajutise väljajätmise uuendamise puhul energiasolidaarsuse põhimõtet, ([7]) sest kõnealune uuendamine tehakse liidu huvides ja mehhanismi arvesse võttes ning see ei avalda põhjendamatut mõju liikmesriikide või nende ettevõtjate õigusele, mille kohaselt tohivad nad kaubelda vesinikuga, sh taastuvallikatest toodetud ja vähese CO_2 heitega vesiniku ja selle derivaatidega, nende kolmandate riikidega, kes ei osale vabatahtlikus vesinikumehhanismis. Lisaks on käesolev otsus kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis on liidul ja liikmesriikidel kolmandate riikide suhtes.

(12) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1789 artikli 54 lõikega 2 on komisjon nõuetekohaselt teavitanud Euroopa Parlamenti ja nõukogu oma hinnangust ning võib põhjendatud juhul esitada käesoleva uuendamisotsuse, et viia meede kooskõlla muu ELi poliitikaga, näiteks tegevuskavaga „REPowerEU“, ([8]) mille eesmärk on veelgi edendada ELi sõltumatust Venemaa energiast meetmetega, millega toetatakse gaasi, tuumaenergia ja nafta impordi järkjärgulist lõpetamist, et vähendada energiavarustuse relvana kasutamise ohtu, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2026/261 ([9]),

([4]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kava „REPowerEU““ (COM(2022) 230 final), 18.5.2022.

([5]) Määruse (EL) 2024/1789 põhjendus 71.

([6]) Komisjoni 22. juuli 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/1486, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1789 rakendamise eeskirjad seoses Venemaa Föderatsioonist või Valgevenest pärit vesinikutarnete pakkumiste ajutise väljajätmisega vesinikuturu arendamise toetusmehhanismi kaudu kogumisest (ELT L, 2025/1486, 23.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1486/oj).

([7]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. juuli 2021, komisjon *vs.* Belgia, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598, punkt 71.

([8]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Tegevuskava Vene energia impordi lõpetamiseks“ (COM(2025) 440 final/2, 12.5.2025).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. jaanuari 2026. aasta määrus (EL) 2026/261, mis käsitleb Venemaa maagaasi impordi järkjärgulist lõpetamist ja Venemaa nafta impordi järkjärgulise lõpetamise ettevalmistamist ning võimalike energiasõltuvuste seire parandamist ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1938 (ELT, 2026/261, 2.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/261/oj).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit vesinikutarnete pakkumised jäetakse välja vesinikuturu arendamise toetusmehhanismi kaudu kogumisest kuni 30. juulini 2027.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 9. juuli 2026

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN